

27. 9. 2006

ID: 43530

Neoprávněné podnikání

Při určení rozsahu, ve kterém se obviněný neoprávněného podnikání dopustil, je třeba přihlížet nejen k částkám, které obviněný za činnost obdržel, ale např. i k nákladům, které obviněný v rámci neoprávněného podnikání vynaložil, a je třeba vždy zjistit výši (čistého) prospěchu z činnosti jako významného kritéria určení stupně společenské nebezpečnosti spáchaného činu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 563/2004, ze dne 13.7.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o dovolání podaném obviněným T. F., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2003, sp. zn. 9 To 114/2003, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou pod sp. zn. 2 T 104/2001, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu se ohledně obviněného T. F. zrušuje usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2003, sp. zn. 9 To 114/2003. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. a § 261 tr. ř. se toto usnesení Krajského soudu v Brně zrušuje také ohledně obviněných J. D. a S. K. a podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu s e Krajskému soudu v Brně přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 12. 11. 2002, sp. zn. 2 T 104/2001, byl mj. obviněný T. F. uznán vinným trestnými činy podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. a neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák., kterých se dopustil jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr. zák. Za tyto trestné činy mu byl podle § 260 odst. 2 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 60a odst. 1, 2 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyř roků s dohledem, a podle § 60a odst. 3 tr. zák. bylo obviněnému dále uloženo, aby se zdržel veškerého jednání, kterým by podporoval nebo propagoval hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod občanů, hlásal národnostní, rasovou, třídní nebo náboženskou zášť a aby se zdržel styku s osobami, které se tohoto jednání zjevně dopouštějí. Podle § 55 odst. 1 písm. a), b) tr. zák. byl obviněnému uložen trest propadnutí věci vyjmenovaných v tomto rozsudku.

Jako soud odvolací rozhodl ve věci Krajský soud v Brně usnesením ze dne 25. 9. 2003, sp. zn. 9 To 114/2003, mj. tak, že odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. zamítl.

Shora citované usnesení Krajského soudu v Brně napadl obviněný T. F. dovoláním podaným prostřednictvím obhájkyne ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. Tento svůj mimořádný opravný prostředek opřel o důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť rozhodnutí spočívá na nesprávném hmotně právním posouzení skutku.

V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku dovolatel ve vztahu k trestnému činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. uvedl, že skupina B. nikdy neměla v úmyslu cokoli propagovat, když nemá ve svém hudebním programu jediný text, který by otevřeně hlásal, propagoval, schvaloval, popř. nabádal posluchače ke spáchání konkrétního trestného činu. V dané věci nebylo podle jeho názoru prokázáno, že právě jednání obviněného mělo úmyslně podporovat či propagovat konkrétní hnutí popsané v § 260 tr. zák., které existovalo či působilo v době spáchání trestného činu. Ve vztahu k trestnému činu neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. vyslovil námitku, že v daném případě nešlo o soustavnou výdělečnou podnikatelskou činnost, když se jednalo pouze o reprezentaci hudební skupiny, ze které obviněný neměl žádný příjem. Navrhl proto, aby dovolací soud zrušil obě napadená rozhodnutí a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí, nebo aby sám rozhodl rozsudkem o zproštění obviněného obžaloby.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství využil svého práva podle § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřit se písemně k dovolání a uvedl, že část dovolací argumentace je obviněným opřena jen o skutkové námitky a nelze ji subsumovat pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. S námitkami zpochybňujícími právní kvalifikaci jednání

odvolatele jako trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. a neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. se podle názoru státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství nelze ztotožnit, a vyslovil přesvědčení, že rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně jsou správná a zákonu odpovídající. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. a shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé a směřuje proti usnesení, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti rozhodnutí uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř. Dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě u příslušného soudu (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a splňuje náležitosti ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

Dovolání jako mimořádný opravný prostředek lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., proto bylo třeba posoudit otázku, zda uplatněný dovolací důvod lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, jehož existence je zároveň podmínkou pro provedení přezkumu dovolacím soudem. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Dovolání z citovaného důvodu je tedy určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Nejvyšší soud je povinen zásadně vycházet ze skutkového zjištění soudu prvního, resp. druhého stupně učiněného ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a v návaznosti na tento skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění nemůže změnit.

Jak bylo uvedeno výše, obviněný ve svém mimořádném opravném prostředku ve vztahu k trestnému činu podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. uvedl, že skupina B. ve svém hudebním programu neměla jediný text, který by otevřeně cokoli hlásal, propagoval, schvaloval popř. nabádal posluchače ke spáchání konkrétního trestného činu. Tato dovolací námitka obviněného směřuje výlučně do oblasti hodnocení důkazů a ke zpochybnění skutkových zjištění vzešlých z tohoto hodnocení, a nelze ji z hlediska jejího obsahu podřadit pod uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jak je vyloženo shora, ani pod žádný jiný z důvodů dovolání taxativně vymezených v § 265b odst. 1, 2 tr. ř., neboť nevytýká pochybení v právním posouzení skutku nebo jiné nesprávné hmotně právní posouzení. Relevantní uplatněnému dovolacímu důvodu však Nejvyšší soud shledal námitky, podle kterých ze zjištěného skutkového stavu nevyplývá, že jednání obviněného podporovalo či propagovalo konkrétní hnutí popsané v § 260 tr. zák., které existovalo či působilo v době spáchání trestného činu, a námitka zpochybňující existenci soustavné výdělečné podnikatelské činnosti jako znaku trestného činu neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák.

Trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. se dopustí, kdo podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, spáchá tento čin tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným způsobem a jako člen organizované skupiny. Nezbytným předpokladem uznání viny tímto trestným činem je skutkový stav, ze kterého by vyplývala podpurná či propagační činnost obviněného ve vztahu k hnutí popsanému v § 260 odst. 1 tr. zák., jehož existence byla obviněným v dovolání zpochybněna.

Jak vyplývá z výroku rozsudku Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou, obviněný se trestného činu podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. měl dopustit v době od poloviny roku 1991 do konce roku 2000 společně se třemi spoluobviněnými tím, že jako členové hudební skupiny B. na nejméně dvaceti živých koncertech, kterých se zúčastňoval značný počet posluchačů především z řad členů a příznivců hnutí skinheads, a výrobou a distribucí magnetofonových kazet a kompaktních disků s nahrávkami skupiny B., sborníků textů jejich písní, skinheadských časopisů, zinů, triček, odznaků a dalších obdobných materiálů, šířili, propagovali a podporovali fašistickou, rasistickou, nacistickou a xenofobní ideologii, obsaženou zejména v textech některých jejich písní hlásajících tzv. bílý rasismus, antisemitismus a obecnou nenávisť vůči osobám jiné barvy pleti než bílé, zejména cizincům, a tato jejich činnost měla kladnou odezvu především mezi příznivci těchto myšlenek spojenou s masovou účastí na koncertech a nakupováním zvukových nosičů, textových souborů a dalších věcí souvisejících se skupinou B. a skinheadským hnutím a zinů produkováných osobami stejného extremistického smýšlení v rámci hnutí skinheads. Hnutím ve smyslu § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. které měl obviněný podle skutkových zjištění ve věci učiněných podporovat a propagovat, je tedy zřejmě dle závěru soudu I. stupně, "hnutí skinheads".

Přestože soud prvního stupně popsal shora citovaným způsobem skutek, jímž uznal obviněné vinnými, trestní spis neobsahuje podklady pro taková skutková zjištění, a to především v části, týkající se obsahu pojmu "hnutí skinheads". Rovněž soud odvolací neprovedl žádná zjištění ve vztahu k definici tohoto hnutí a omezil se pouze na konstatování o správnosti postupu soudu prvního stupně. Nejvyšší soud za tímto účelem postupoval v souladu s ustanovením § 265o odst. 2 tr. ř. a prostřednictvím internetu si opatřil článek autorky J. Č. s názvem "H. S.", publikovaný v časopise "S. g.", číslo 6 z roku 1998, z něhož lze např. zjistit následující hodnocení jmenovaného hnutí:

Pojem skinhead, popř. skin označuje mladého nebo dospělého člověka s vyholenou hlavou. Předně je třeba uvést, že hnutí "skinheads" není registrováno ani jako politické hnutí ani jako občanské sdružení, hnutí navíc sebe sama nedefinuje a jeho existence není založena na právním základě ve smyslu zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, či zák. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích. V minulosti nebylo přistoupeno k zákazu tohoto hnutí jako celku zákonem. Hlavním důvodem, proč toto hnutí nebylo postaveno mimo zákon, je jeho nejednotnost vyplývající z hluboké vnitřní diferenciaci. Uvnitř této subkultury totiž existuje několik hlavních směrů a skupin, přičemž ne všechny lze označit za směry či skupiny prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob ve smyslu § 260 tr. zák. V rámci hnutí skinheads je totiž vedle ultrapravicových skinheads (nejmilitantnější a nejnebezpečnější odnož hnutí, jejíž příslušníci vyznávají fašismus, nacismus, tvrdý rasismus a antisemitismus) a nacionalistických skinheads možno vyčlenit také směr tzv. skinheadů proti rasismu (navazující na původní hnutí skinheads z konce šedesátých let minulého století, zahrnující skupiny tzv. S. - S. H. A. R. P. Skinheads proti rasovým předsudkům a R. R. s. řadící se k autonomní /anarchistické/ levé scéně), a další skupiny, které nelze zařadit ani k jednomu z výše uvedených směrů (např. fotbaloví hooligans).

Z výše uvedené stručné charakteristiky autorky článku, je zřejmé, že hnutí skinheads jako celek nelze označit za hnutí prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob tak, jak předpokládá základní skutková podstata trestného činu podle § 260 odst. 1 tr. zák., neboť za takové hnutí lze zřejmě označit pouze některé vnitřní směry či skupiny existující v rámci hnutí skinheads. Pokud tedy podle popisu skutku ve výroku odsuzujícího rozsudku soudu I. stupně koncertní a propagační činnost obviněného směřovala k propagaci hnutí skinheads, nelze bez dalšího dospět k závěru, že by takové jednání prokazatelně podporovalo typ hnutí, které pro naplnění skutkové podstaty požaduje zákon v § 260 odst. 1 tr. zák. Ke spáchání tohoto trestného činu totiž nepostačuje dosavadní zjištění ve věci, podle kterých obviněný svým jednáním šířil, propagoval a podporoval fašistickou, rasistickou, nacistickou a xenofobní ideologii, ani zjištění, podle kterých texty písní skupiny B. hlásaly tzv. bílý rasismus, antisemitismus a obecnou nenávisť vůči osobám jiné barvy pleti než bílé. Těmito skutkovými okolnostmi totiž nelze identifikovat konkrétní hnutí, jež pak svými idejemi prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, neboť samotné myšlenky nestačí k prokázání existence takového hnutí. Z hlediska striktního požadavku zákonnosti odsuzujícího rozsudku je tudíž nezbytné dospět k závěru, že skutkový stav věci popsaný ve výroku rozsudku soudu I. stupně neobsahuje skutkové okolnosti, ze kterých by bylo možno dovodit naplnění znaku skutkové podstaty trestného činu podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. v podobě existence hnutí prokazatelně směřujícího k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásajícího národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Rovněž zde nejsou žádné skutkové okolnosti odůvodňující závěr, že by obviněný takové hnutí úmyslně podporoval nebo propagoval a jakým způsobem tak měl činit. Soudy obou stupňů pak vytčenou vadu výroku neodstranily ani v příslušné části odůvodnění rozhodnutí, ve kterých není uveden bližší popis či charakteristika hnutí, ze které by vyplývala opodstatněnost použití skutkové podstaty citovaného zákonného ustanovení. Z odůvodnění obou rozhodnutí naopak vyplývá, že soudy obou stupňů zjednodušeně vycházely z pouhého konstatování, že obviněný svým jednáním podporoval skinheadské hnutí, aniž by ohledně této otázky učinily potřebná skutková zjištění, přestože měly k dispozici znalecký posudek a odborná vyjádření PhDr. Z. Z., přibráného ve věci ad hoc jako znalce z oboru politikologie, sociologie, historie a lingvistiky.

Trestného činu neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. se dopustí, kdo neoprávněně ve větším rozsahu poskytuje služby nebo provozuje výrobní nebo jiné výtěžné podnikání. Nejvyšší soud přezkoumal dovolací námitky obviněného zpochybňující skutečnost, že by se z jeho strany jednalo o soustavnou výtěžnou podnikatelskou činnost provozovanou neoprávněně, a dospěl k závěru, že i v tomto případě se jedná o námitky opodstatněné.

Jak vyplývá z níže uvedeného, rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně lze z hlediska výroku o vině trestným činem podle § 118 odst. 1 tr. zák. vytknout porušení tohoto hmotně právního ustanovení, neboť se jedná o rozhodnutí nepřezkoumatelná co do naplnění všech zákonných znaků tohoto trestného činu. Ze skutkového stavu věci, který učinil okresní soud a s nímž se ztotožnil i soud odvolací, není zřejmé, zda byl naplněn znak neoprávněnosti jednání obviněného a zda se tohoto jednání obviněný dopustil ve větším rozsahu.

Neoprávněného podnikání ve smyslu § 118 odst. 1 tr. zák. se dopouští, kdo poskytuje služby nebo provozuje výrobní

nebo jiné výtěžné podnikání neoprávněně, tedy v rozporu se živnostenským zákonem nebo v rozporu s jinými právními předpisy, které stanoví podmínky pro jeho provozování. Při uznání viny tímto trestným činem tudíž musí ve výroku o vině být vyjádřeny skutkové okolnosti, ze kterých vyplývá znak neoprávněnosti jednání obviněného, zejména uvedením konkrétního právního předpisu, resp. ustanovení, které obviněný svým jednáním porušil, případně je nutné specifikovat druh a charakter oprávnění, které vyvíjená činnost obviněného postrádala. Při určení dalšího znaku tohoto trestného činu - rozsahu, ve kterém se obviněný neoprávněného podnikání dopustil, je potom třeba přihlížet nejen k částkám, které obviněný za činnost obdržel, ale je třeba přihlížet např. i k nákladům, které obviněný v rámci neoprávněného podnikání vynaložil, a je třeba vždy zjistit výši (čistého) prospěchu z činnosti jako významného kritéria určení stupně společenské nebezpečnosti spáchaného činu (srov. např. rozhodnutí č. [1/1990](#) Sb. rozh. tr.).

Obviněný T. F. se podle výroku rozsudku okresního soudu dopustil trestného činu neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. společně se spoluobviněným M. Š. tím, že prostřednictvím poštovních přihrádek na základě katalogů a inzerátů ve skinheadských časopisech formou poštovních dobírek prodávali zájemcům magnetofonové kazety a kompaktní disky s nahrávkami skupiny B., sborníky textů jejich písní, skinheadské časopisy- ziny, trička, odznaky a další obdobné materiály propagující jejich skupinu a hnutí skinheads v celkové hodnotě 272.443,- Kč, přičemž k úhradě zaslání zboží zaplatilo přes poštovní přihrádku nejméně 232 kupujících ve prospěch obou obviněných celkovou částku 250.946,- Kč a ve prospěch obviněného T. F. (z jiné poštovní přihrádky) celkovou částku 21.497,- Kč, a toto výtěžné podnikání oba obvinění po celou dobu provozovali zcela neoprávněně bez jakéhokoli živnostenského oprávnění. Z takto popsaného skutkového stavu věci nelze však znak protiprávnosti dovodit. Chybí v něm totiž skutečnost, že zasilatelská činnost vyvíjená obviněným byla prováděna v rozporu s konkrétním ustanovením právního předpisu, jež by obviněný svým jednáním porušil, ani není uvedeno oprávnění, které činnost provozovaná obviněným vyžadovala. Za nedostatečné je v tomto smyslu třeba označit vyjádření skutkové věty rozsudku, podle které výtěžné podnikání oba obvinění provozovali "zcela neoprávněně", neboť se jedná o vyjádření skutečnosti právním pojmem, z něhož však potřebné skutkové okolnosti nevyplývají. Rozsah podnikatelské činnosti obviněného je přitom vyčíslen pouze částkou, která představuje hodnotu zaslání zboží, stranou zjištění soudů obou stupňů však zůstaly náklady, které obviněný v rámci podnikání vynaložil, a nelze tudíž učinit závěr, jaký byl skutečný prospěch obviněného získaný z vyvíjené činnosti, jakožto nezbytné kritérium určení stupně společenské nebezpečnosti spáchaného činu. Z odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů rovněž vyplývá, že prospěch (zisk) vzešlý ze stíhaného jednání nebyl předmětem dokazování, ačkoli základním charakterem neoprávněného podnikání ve smyslu trestního zákona je soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku (srov. § 2 odst. 1 zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku; ve znění pozdějších předpisů a § 2 zák. č. [455/1991](#) Sb., živnostenského zákona ve znění pozdějších předpisů).

Jak je zřejmé z výše uvedeného, Nejvyšší soud shledal důvodnými dovolací námitky obviněného T. F. týkající se nesprávného právního posouzení zjištěného skutku, kvalifikovaného jako trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák., a to konkrétně nedostatků ve zjištění existujícího hnutí prokazatelně směřujícího k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásajícího národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Stejným způsobem Nejvyšší soud posoudil jako opodstatněnou námitku, týkající se znaku protiprávnosti výtěžného podnikání a většího rozsahu u trestného činu neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1 tr. zák. Soud I. stupně nevěnoval potřebnou pozornost otázce zjištění a vyjádření konkrétního hnutí popsaného v § 260 odst. 1 tr. zák., které obviněný měl svým jednáním podporovat a propagovat, resp. otázce zjištění protiprávnosti a rozsahu výtěžné činnosti obviněného u trestného činu podle § 118 odst. 1 tr. zák. Skutková zjištění, jak jsou popsána ve výroku odsuzujícího rozsudku Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou, byla tudíž v dané věci nesprávně právně posouzena ve smyslu dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Tato pochybení nebyla odstraněna ani v řízení o řádném opravném prostředku u Krajského soudu v Brně, přestože byla v odvolání obviněného vytýkána prakticky shodně jako v posuzovaném dovolání.

Odvolací soud v rozhodnutí napadeném dovoláním zcela pominul argumenty obviněného T. F., které jednoznačně formuloval již v řádném opravném prostředku. Žádným způsobem nereagoval na vady vytýkané odsuzujícímu rozsudku soudu prvního stupně, přestože byly formulovány v podstatě shodným způsobem jako následné dovolací námitky. Krajský soud v Brně jako soud odvolací se ve svém rozhodnutí omezil pouze na konstatování o recidivě protiprávního jednání obviněného, z níž dovodil naplnění subjektivní stránky u trestného činu podle § 260 tr. zák. (aniž by se rovněž zabýval splněním podmínek pro použití přísnější právní kvalifikace podle § 88 odst. 1 tr. zák. u tohoto trestného činu), a "rozsahu a délky doby", po kterou měl obviněný neoprávněně podnikat u skutku kvalifikovaného podle § 118 odst. 1 tr. zák. Navíc v této části sám odvolací soud upozornil na skutečnost, že část jednání popsaného u tohoto trestného činu byla již zahrnuta pod skutek, kvalifikovaný jako trestný čin dle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák., aniž by se však blíže zabýval možností faktické konzumpce. Z dosud zjištěného není vyloučeno, že by se mohlo jednat o totožný skutek, který by byl dostatečně právně posouzen jen podle poslední citovaného ustanovení trestního zákona, resp. zda skutečnost, že obviněný vyvíjel podpůrnou a propagační činnost

také prostřednictvím zásilek zboží, nebyla obviněnému přičtena k tíži dvakrát a že jednání popsané v bodě 2 výroku směřovalo k následku trestného činu uvedeného v bodě 1 výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně.

Vzhledem k této skutečnosti a k rozsahu očekávaného doplnění dokazování Nejvyšší soud dospěl k závěru, že uvedená pochybení lze odstranit v řízení před odvolacím soudem, a proto z podnětu dovolání obviněného T. F. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil ohledně tohoto obviněného napadené usnesení Krajského soudu v Brně a přikázal podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud zrušil také všechna další rozhodnutí, která na zrušené usnesení obsahově navazovala a pozbyla jejich zrušením podkladu.

Spoluobvinění J. D. a S. K. byli citovaným rozsudkem Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou odsouzeni pro tentýž skutek kvalifikovaný jako trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zák. jako dovolatel T. F. Protože důvod, z něhož Nejvyšší soud takto rozhodl ve prospěch obviněného T. F., prospívá i těmto dvěma spoluobviněným, zrušil Nejvyšší soud podle § 265k odst. 2 tr. ř. s přiměřeným použitím § 261 tr. ř. napadené usnesení také ohledně obou jmenovaných spoluobviněných. (Spoluobviněný M. Š. nepodal proti rozsudku soudu I. stupně odvolání, proto nemohl ohledně něho Nejvyšší soud postupovat stejným způsobem.)

Věc se tak vrací do stadia řízení u odvolacího soudu, ve kterém bude třeba na základě doplněného dokazování (např. výslechem znalce PhDr. Z. Z.) posoudit otázku, zda jednání obviněných bylo směřováno k podpoře a propagaci hnutí uvedeného v § 260 tr. zák., a toto hnutí bude třeba náležitě specifikovat. V této souvislosti ještě Nejvyšší soud připomíná existenci článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod publikované pod č. [209/1992](#) Sb. zák. (dále jen Úmluvy), který upravuje institut "svobody projevu". Podle odstavce 2 tohoto článku výkon svobod definovaných v odstavci 1, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci. Jelikož objektem trestného činu podle § 260 tr. zák. je mj. i ochrana základních lidských a občanských práv a svobod, bude nezbytné, aby se v rámci nového posouzení věci soud zabýval žalovaným skutkem i z pohledu respektování práva na svobodu projevu, která ve své definici v citovaném článku Úmluvy zahrnuje i právo přijímat a rozšiřovat myšlenky bez zasahování státních orgánů. Evropský soud pro lidská práva přitom dosud ve svých rozhodnutích vykládá splnění podmínky "jsou nezbytné" citovaného odstavce 2, článku 10 Úmluvy tak, že existuje naléhavá společenská potřeba zásahu z důvodu ochrany jednoho z cílů vyjmenovaných v tomto odstavci, tedy zájem národní bezpečnosti atd. (viz např. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 7. 1999, ve věci B. a O. proti Turecku, a rozhodnutí téhož soudu ze dne 2. 5. 2000, ve věci B. T. a další proti Norsku.) Podle názoru Evropského soudu pro lidská práva totiž svoboda projevu představuje jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti a vztahuje se i na "myšlenky" nejen považované za neškodné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují. Na druhé straně je doprovázena výjimkami, které však vyzývají k úzké interpretaci, a potřeba ji omezit musí být prokázána přesvědčivým způsobem. V posuzované věci tedy bude třeba v rámci úvah o právní kvalifikaci skutkových zjištění důsledně zvažovat eventuelní nutnost zásahu státní moci proti existujícímu právu na svobodu projevu obviněných v daném konkrétním případě i ve smyslu citovaného ustanovení Úmluvy.

Dále bude třeba řádným způsobem posoudit protiprávnost výdělečného podnikání obviněných T. F. a M. Š. a blíže zkoumat rozsah jejich jednání, zejména s přihlédnutím k vynaloženým nákladům a ke skutečnému zisku, který z jejich činnosti vyplynul. Na základě jednoznačně zjištěných a popsaných skutkových okolností bude následně třeba učinit závěry ohledně právní kvalifikace jednání obviněných a tyto zákonným způsobem (§ 125 odst. 1 tr. zák.) odůvodnit. V případě rozhodnutí ve prospěch některého z obviněných, ohledně kterých došlo ke zrušení napadeného rozhodnutí, bude Krajský soud v Brně muset zvážit možnost aplikace § 261 tr. ř. také u obviněného M. Š., který nepodal ve věci odvolání, a v jehož prospěch tudíž dovolací soud nerozhodl.

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)